

Inhoud

Van de redactie

Klaar voor AI?

Ja, dat leek ons een leuk idee: bij ons artikel over wat AI allemaal voor je kan doen, een cover helemaal gemaakt door AI. Het gaat al een paar maanden bijna nergens anders meer over, op tv, in de kranten, en ook bij ons op de redactie: wat gaat het ineens hard met Artificialle Intelligentie sinds de doorbraak van 'AI-chatbot' ChatGPT. Stel hem een vraag of geef hem een opdracht en daar komt het antwoord. Of een heel proefschrift, desgewenst in de stijl van een 12-jarige. Zondermeer indrukwekkend.

Tegenover de doembeelden ('AI gaat de wereld overnemen!') willen wij de praktische toepassingen laten zien. Wat kun je er op dit moment thuis al mee, gewoon achter je computer? Best veel, zo blijkt. Op internet circuleert een lijst van alle AI-hulpmiddelen (theresanaiforthat.com). De teller staat al op ruim 3200. Daar hebben we natuurlijk geen ruimte voor.

Redacteur-onderzoeker Peter Kulche heeft er een aantal uitgeprobeerd en de interessantste op een rij gezet. Zelf heb ik ook een weekend 'AI-kunst' gemaakt met Midjourney. Leuk en verslavend. Natuurlijk werken die tools niet feilloos. ChatGPT gaat soms de mist in, en mensen op AI-plaatjes hebben soms zes vingers per hand en drie oren. Privacy is ook nog een ding. Goed, die cover. Geslaagd? Oordeel zelf. Maar vooral: probeer het uit.

Vincent van Amerongen

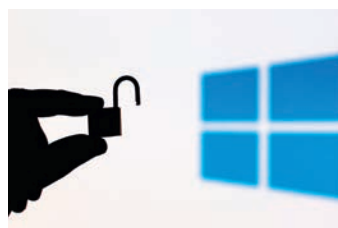
Hoofdredacteur

vvanamerongen@consumentenbond.nl

10 De wereld van AI

Privacy bij Microsoft
► pag. 24

Slimme commando's
► pag. 26

Rubrieken

4 Enter

Digitale nieuwtjes en producten

20 Helpdesk

Digitale problemen opgelost

44 Tips & trucs

De beste tips en gratis software

50 Woordenlijst

Technische termen uitgelegd

51 Service

Extra's voor abonnees

► Lees de DigitaalGids ook online via consumentenbond.nl/onlinelezen

14 Slimmer bellen

18 Vragen over VPN

40 Snel betere wifi

Artikelen

8 Geen cookies? Lastig

Het is vaak nog knap ingewikkeld om volgcookies te weigeren. Een onderzoek.

10 Zet AI aan het werk

Een overzicht van de leukste en handigste AI-tools die tekst, beeld en zelfs muziek voor je maken.

14 Slimmer mobiel bellen

Met de telefoonapp kun je veel meer dan alleen bellen.

18 Vragen over VPN

Overall zie je reclame voor VPN. Maar wat is het nu precies en wat heb je er echt aan?

24 Privacy in Microsoft

Heb je een Microsoft-account, dan weet Microsoft veel van je. Zo hou je je locatie en surfgedrag privé.

26 Slimme commando's

Bijna niemand gebruikt de DOS-prompt. Toch kun je handige dingen doen vanaf de 'command line'.

38 Mac experttips

MacOS heeft een aantal handige functies nét onder de oppervlakte verstopt. We lopen ze langs.

40 Betere wifi (met mesh)

Nog steeds haperende wifi op zolder? Niet nodig! We geven tips en koopadvies.

29 Dossier

Windows Helpdesk

Voor één keer zetten we de populaire rubriek Helpdesk in het zonnetje met een speciaal dossier. Hoe ga je te werk als iets niet werkt? Plus oplossingen voor 20 veelvoorkomende problemen.

30 Eerste hulp bij Windows-problemen

32 Het beste van de Helpdesk

Eerlijk is eerlijk

De Consumentenbond is er voor iedereen. Wij beschermen je tegen bedrijven die misleiden of misbruik maken van hun macht. Zo maken we de wereld een beetje eerlijker.

Wij maken geen winst, al onze inkomsten zetten we in voor ons werk voor consumenten. Zodat je de beste keuze kunt maken en krijgt waar je recht op hebt.

Enter

Nieuwe producten en ontwikkelingen

Met welke (poging tot) online oplichting kregen consumenten te maken in 2022?

Wetgeving nodig

1 op 3 krijgt phishingmail

Phishing via e-mail is de meest voorkomende vorm van poging tot bankfraude. Dat blijkt uit ons onderzoek onder ruim 11.000 internetters. 36% van de ondervraagden kreeg hiermee te maken. Ook via sms (14%) en 'vriend-in-noodfraude' via WhatsApp (11%) proberen criminelen geregeld consumenten geld afhandig te maken. De gevaarlijkste fraudevorm blijkt aan- en verkoopfraude, bijvoorbeeld via een nepwebshop of Marktplaats-oplichting. Maar liefst 62% van de consumenten die hiermee te maken kreeg, liep in de

val. Bij bankhelpdeskfraude ('het telefoontje van de bank') raken consumenten het meeste geld kwijt: gemiddeld meer dan €5000. Nog steeds vergoeden banken deze schade alleen 'uit coulance'. Banken zouden altijd moeten vergoeden, tenzij de klant aantoonbaar grof nalatig is geweest. Onze Europese koepelorganisatie BEUC pleit voor Europese wetgeving die gedupeerde consumenten beter beschermt. Lees er meer over op consumentenbond.nl/online_oplichting

Identiteitsdiefstal

50.000 Nederlanders lopen risico

De politie heeft begin april de gegevens van 50.000 Nederlanders gevonden die werden verhandeld op een internationale criminele marktplaats. Daar werden inloggegevens verhandeld waarmee criminelen vrij eenvoudig mensen online konden beroven. De aangeboden gegevens werden verzameld via malware die op de computers van de slachtoffers was geïnstalleerd.

Op de handelswebsite werden ook zogeheten fingerprints verhandeld. Zo'n 'online vingerafdruk' bevat de unieke combinatie van kenmerken van een computer, zoals welke browser je gebruikt, welke cookies op je computer staan en informatie over computeronderdelen en -instellingen. Een crimineel kan hiermee je gebruikersprofiel

kopiëren en zo de veiligheidsmaatregelen van banken en webwinkels omzeilen. Wil je weten of jouw gegevens werden verhandeld, ga dan naar politie.nl/informatie/checkjehack.html en vul je mailadres(sen) in. Als je gegevens zijn aangetroffen, krijg je binnen enkele minuten bericht en advies.

WhatsApp

Beter appen op de tablet

Gebruik je WhatsApp op een tablet? Dan is er goed nieuws. Van de populaire app komt (eindelijk) een aparte versie voor gebruik op een tabletscherm. Gebruik je WhatsApp nu op een tablet, dan zie je hetzelfde als op een smartphone, maar dan uitvergroet. De tablet-app krijgt een

nieuwe indeling die bestaat uit twee panelen: links zie je de lijst met contacten en chats, en rechts het gesprek.

De makers van de app testen de update momenteel voor Android-tablets. Het is nog niet bekend wanneer de vernieuwde app verschijnt.

AI

Opgelicht met namaakstem

In dit nummer hebben we een artikel over leuke en nuttige toepassingen van kunstmatige intelligentie. Helaas wordt ook AI misbruikt. In de VS weten criminelen al ouderen op te lichten door ze te bellen met de stem van hun kleinkind. Volgens

de Amerikaanse toezichthouder FTC heeft de oplichter genoeg aan een kort geluidsfragment van een persoon, bijvoorbeeld uit een YouTube-filmpje. Daarna kan hij de stem alles laten zeggen. In Nederland zijn nog geen gevallen bekend.

KORT

Gebruik geen usb-oplaadpunt

Laad je telefoon niet op bij een openbaar oplaadpunt. De FBI waarschuwt dat hackers zo (via een usb-poort) je telefoon kunnen binnendringen. De oplaadpunten vind je onder andere op luchthavens en in winkelcentra. Een stopcontact en je eigen oplader gebruiken is wel veilig.

AirTag leidt naar dieven

Dankzij een e-bike die was voorzien van een Apple AirTag heeft de Haagse politie een stel fietsendieven kunnen opsporen en aanhouden. Een AirTag is een klein apparaatje dat zijn locatie doorgeeft aan zijn eigenaar.

Firefox tegen tracking

Weer een reden om Firefox te gaan gebruiken op je Android-telefoon: voortaan kunnen websites alleen nog de cookies zien die ze zelf hebben geplaatst. Zo kan bijvoorbeeld Facebook niet meer de cookies van andere sites bekijken. Op de computer-versie werkte dit al.

KORT

Einde Windows 10 21H2

Het is belangrijk om Windows te updaten. Vanaf 13 juni biedt Microsoft geen ondersteuning meer voor Windows 10 versie 21H2, die vanaf eind 2021 werd verspreid. Zonder de updates wordt je computer onveilig. 22H2 is de nieuwste versie.

In 2022 meer bankhelpdeskfraude

De schade door betaalfraude kwam in 2022 uit op bijna €61 miljoen, meldt de Nederlandse Vereniging van Banken. Dit is iets minder dan in 2021, maar de schade door bankhelpdeskfraude steeg naar bijna €51 miljoen.

Minder bellen via vaste lijn

In 2022 belden we in Nederland 4,8 miljard minuten via een vaste lijn. Dat lijkt veel, maar het betekent een halvering sinds 2019. Dit meldt de ACM. Ook het aantal sms'jes halveerde bijna: van 3,3 miljard naar 1,8 miljard.

Enquêtes

Weer een megadatalek

De persoonsgegevens van zo'n 2 miljoen Nederlanders liggen op straat. Oorzaak is een hack bij het ict-bedrijf Nebu. Dat levert talloze organisaties de techniek voor het houden van online enquêtes. Een van de grootste klanten is marktonderzoeksbureau Blauw Research, dat peilingen doet voor onder andere NS, Vodafone, Ziggo en CZ. Bij het uitbesteden van de peilingen draagt een bedrijf tijdelijk persoonsgegevens van klanten over aan Blauw en daarmee aan Nebu. Blauw Research heeft Nebu

gevraagd een uitgebreid forensisch onderzoek te starten en wil weten welke klantgegevens precies zijn gelekt. Dan kunnen consumenten beter worden geïnformeerd. Nebu wilde daar niet aan meewerken, waarop Blauw naar de rechter stapte. Bedrijven en organisaties die getroffen zijn door een datalek, moeten hun klanten informeren. Dat gebeurt niet altijd goed, bleek uit een onderzoek van de Consumentenbond. De helft van de meldingen is te vaag of onvolledig.

Grote update

Windows 11 wordt intelligenter

Microsoft is druk bezig Windows 11 kunstmatig intelligent te maken. In de update die nu wordt verspreid, staat de AI-chatbot van zoekmachine Bing standaard in de Taakbalk. Klik op de zoekbalk en je kunt je vragen stellen aan Bing Chat. De AI-functie zit ook in Edge, dat erg populair is vergeleken met vooral Google Chrome. Gebruik je Windows 10, dan kun je Bing Chat alleen in Edge gebruiken.

Ook aardig in de vernieuwde Windows 11: met het ingebouwde knipprogramma kun je behalve schermafbeeldingen nu ook schermvideo's maken. Ten slotte krijgt 11 een functie om een iPhone aan Windows te koppelen, zodat je via de computer berichten kunt lezen en telefoneren. Dit werkt al langer met Android-telefoons. De update wordt vanzelf door Windows aangeboden.

Privacy

Zaak tegen Facebook gewonnen

We hebben, samen met privacystichting DPS en gesteund door 180.000 consumenten, een rechtszaak tegen Facebook gewonnen. De rechtbank in Amsterdam vindt dat Facebook jarenlang de privacy van zijn Nederlandse gebruikers schond. Het bedrijf informeerde onvoldoende over waar je gegevens voor werden gebruikt. Ook ontbrak de toestemming om die voor advertentiedoelinden te gebruiken.

De uitspraak maakt de weg vrij voor een schadevergoeding. Had je tussen 2010 en 2020 een account, dan kun je je nog aanmelden. We beginnen direct een nieuwe zaak. Zie ook [consumentenbond.nl/rechtszaak_Facebook](https://www.consumentenbond.nl/rechtszaak_Facebook)

Nokia G22

Repareer zelf je telefoon

Nokia heeft een smartphone op de markt gebracht die je zelf kunt repareren. De Nokia G22 (vanaf €199) is een instapmodel met een 6,5 inch-scherm. Naast de lange accuduur is de reparatiebaarheid het enige opvallende aan het toestel. Je moet daar wel een vaste hand voor hebben, want niet alle onderdelen zijn eenvoudig te vervangen. Op [ifixit.com](https://www.ifixit.com) (zoek op 'G22') kun je zien welke reparaties je zelf kunt uitvoeren en vind je de onderdelen en de handleiding. Een nieuwe accu kost bijvoorbeeld €25, een nieuw scherm €50 en voor het speciale gereedschap betaal je €5 extra. Nokia loopt hiemeer vooruit op Europese wetgeving die fabrikanten gaat verplichten hun toestellen reparatiebaar te maken. Fairphone kwam jaren geleden al met reparatiebare smartphones, maar die zijn veel duurder. De goedkoopste Fairphone 4 kost €579.

Smartphones

Telefoons lek

Sommige smartphones van Samsung (waaronder de S22 en de A53) en van Vivo hebben een ernstige kwetsbaarheid. Hackers kunnen de toestellen eenvoudig overnemen door een sms te sturen. Het 'lek', dat in maart door Google werd ontdekt, zit in het modem van bepaalde telefoons. Samsung liet weten snel met beveiligingsupdates te komen. Installeer die direct. Het Chinese Vivo ontkent dat sommige van zijn telefoons kwetsbaar zijn, al bevatten ze wel degelijk het door Google genoemde kwetsbare modem. Controleer of je telefoon kwetsbaar is en of de updates al zijn geïnstalleerd. Wil je geen risico nemen, dan kun je het lek dichten door 'Bellen via Wi-Fi' en 'Bellen via 4G LTE' tijdelijk uit te schakelen. Hierdoor heb je mogelijk een slechter bereik en kan de geluidskwaliteit wat minder zijn. Op [consumentenbond.nl/smartphone-kwetsbaarheid](https://www.consumentenbond.nl/smartphone-kwetsbaarheid) staat om welke telefoons het gaat en hoe je het lek direct dicht.

Anoniem op internet

Goedkope VPN van Google

Wie op zoek is naar een VPN-dienst en al Google-diensten afneemt, heeft er een goedkope optie bij: Google One VPN. Gewoonlijk kost een VPN-abonnement al snel €5 per maand, maar Google heeft VPN nu opgenomen in alle Google One-abonnementen. Het goedkoopste One-abonnement kost €2 per maand (of €20 per jaar). Daarvoor krijg je behalve VPN ook 100 GB aan online opslag voor je bestanden, mails en foto's.

De dienst werkt op de pc en smartphone, maar is verder heel beperkt: je kunt het alleen aan en uitzetten. Je kunt dus niet zelf een land kiezen om specifieke regio-blokkades te omzeilen, bijvoorbeeld omdat je buitenlandse tv-programma's wilt kijken. De dienst kiest zelf een VPN-server in je regio. En de privacy? Google heeft op dit vlak niet bepaald een goede reputatie. Maar de techreus bezweert dat je internetverkeer écht anoniem blijft. Meer weten over VPN? Lees ons artikel op pagina 18.

13,5%

Netflix is met 13,5% de grootste internetgebruiker in de wereld

BRON: SANDVINE